

Sådan skaber du overskud til alle i klassen – også dig selv

Ugeskema er en helt ny og velafprøvet måde at organisere undervisningen på, hvor det bliver muligt for dig at undervisningsdifferentiere og inkludere elever med særlige behov. Du får ro i undervisningen, og eleverne bevarer deres lyst til at lære.

Af Karina Winther, AKT-lærer, forfatter, kursus- og foredragsholder.

På et af mine besøg i børnehaveklassen taler jeg med børnene om, hvad de skal kunne for at være klar til 1. klasse. De har mange gode bud. Vi skal kunne alle bogstaverne, fortælle en lille pige med rottehaler, og den næste fortsætter med at fortælle, at de skal kunne regne. Vi skal også lære at opføre os ordentligt, kommer det alvorligt fra en af drengene.

Denne dag var en mor på besøg i klassen. Hun kiggede lige så forventningsfuldt på mig som alle børnene, da jeg fortalte: "Det allervigtigste I skal kunne er at hviske og liste. Når I kan det, er I klar til første klasse." Den lille lyshårede piges mor så nu temmelig mistroisk på mig. Hun sagde ikke noget. Dengang.

Senere har hun fortalt mig om sin bestyrtelse – men også hvordan det hele gav mening, da eleverne startede i 1. klasse. Da blev det klart for hende, hvorfor de skulle kunne hviske og liste.

Fra børnehave til skole

Da jeg i sin tid gik på lærerseminariet, undrede det mig, hvordan der kunne være så meget ro, når jeg hen-

tede min søn i børnehaven. Der var langt til den ro i skolen.

Underligt, tænke jeg. Børnene – eleverne – er blevet større og har langt flere kompetencer.

Noget måtte de gøre rigtigt, pædagogerne.

Børnehaven var fuld af glade børn. Børn, der bevægede sig rundt mellem hinanden, stille og roligt. Jeg hørte aldrig pædagogerne råbe højt. De bøjede sig ned i øjenhøjde med barnet og talte sagte.

Nogle børn tumlede i puderummet, andre malede eller hørte bånd med historier. Samtidig var nogle børn ude at gyngede eller spille bold. De måtte endda selv vælge, hvornår de ville spise deres madpakke.

En enorm kilde til inspiration, som jeg har bragt med ind i folkeskolen.

Mange ressourcer

Børnene har allerede masser af ressourcer, når de starter som elever i børnehaveklassen. De har lært at mærke, hvad de har lyst til og lært at vælge mellem forskellige muligheder. Evner, som det er vigtigt at fastholde og videreudvikle.

Drevet af lyst

Når klassen arbejder med Ugeskema, vælger eleverne selv, i hvilken rækkefølge de løser opgaverne. Helt ligesom det jeg oplevede i børnehaven. Jeg har bare sat det i system, så det er tilpasset skoleverdenen. At

Foto: Mads Krabbe.

vælge selv giver børn en enorm følelse af frihed.

Selve Ugeskemaet er et afkrydningskema, hvor børnene sætter kryds, efterhånden som de har løst en opgave.

Eleverne kan arbejde alene, sammen med en makker eller i en lille gruppe. Helt som det passer dem. Og de vælger selv, hvor de arbejder. Det kan være i sofaen, på en madras eller ved bordet. Mange børn kan faktisk godt lide at sidde på gulvet og arbejde.

Der er ingen lektier. I stedet må alle lave, lige så meget de vil i deres frivillige arbejdsbøger. Min erfaring er, at de laver langt mere, end jeg nogensinde ville have drømt om at give dem for af lektier. Bare fordi de har lyst.

Forskellige evner og behov

I begyndelsen er opgaverne på Ugeskemaet ens for alle, men du kan ret hurtigt bruge skemaet til at differen-

Karina Winther

tiere, så der er forskel på, hvilke opgaver eleverne skal lave.

½ times tavleundervisning

En gang om ugen introducerer du de opgaver, der er på Ugeskemaet. Mange opgavetyper går igen uge efter uge – blot i nye forklædninger. Du bruger dine kræfter på at forklare det nye, de skal lære. Allerhøjst en halv time foran tavlen – så er eleverne klar til at gå i gang. Resten af ugen arbejder de.

Klodser og kammerathjælp

Ind imellem støder eleverne på udfordringer og har brug for hjælp.

har som klasselærer med op til 28 elever i klassen udviklet og indført Ugeskemaet i alle sine klasser og har haft elever med særlige behov inkluderet – også før inklusion blev et modeord. Som AKT-lærer har hun vejledt kolleger i forbindelse med implementeringen af Ugeskema i mange klasser.

Karina Winther holder kurser om UgeskemaRevolutionen på skoler rundt i hele landet. Her fortæller hun, hvordan det i praksis kan lade sig gøre at undervisningsdifferentiere og inkludere børn med særlige behov, så det bliver muligt at skabe en folkeskole med overskud til alle.

UgeskemaRevolutionen

Har du lyst til at se mere, kan du finde små videoer til inspiration på www.UgeskemaRevolutionen.dk

Her kan du også gratis downloade Ugeskemaet.

Med kammerathjælp får børnene alle deres kompetencer i spil, og de lærer hinanden at kende.

Hvis et barn stadig har brug for hjælp, når han har talt med en kammerat, sætter han sin navnekreds op i tavleranden. Det betyder, at han har brug for voksenhjælp.

Du tager klodserne i rækkefølge og har mulighed for at hjælpe den enkelte i ro og mag. Barnet fortsætter med at lave nogle af de andre opgaver, indtil du kommer. Alle børn ved hele tiden, hvad de skal. Det giver ro.

Liste og hviske

I Ugeskematimerne må eleverne gerne bevæge sig rundt. Mange forskellige aktiviteter er i gang på samme tid, og børn samarbejder og hjælper hinanden. Her bliver det vigtigt, at eleverne kan hviske og liste – at de viser hensyn til hinanden. Det kræ-

ver tydelige voksne, der selv lister og hvisker.

Start i børnehaveklassen

Som lærer har jeg selv arbejdet med Ugeskema fra første dag i 1. klasse, men der er faktisk ingen grund til at vente. UgeskemaRevolutionen skaber en god overgang mellem børnehaven og skole, og mange børnehaveklasser er allerede i gang.

Du udfylder Ugeskemaet med aktiviteter, der passer til det, børnene skal lære i børnehaveklassen. Leg og bevægelse er naturlige opgaver på Ugeskemaet sammen med spil, bogstaver og tal.

En børnehaveklasselærer fortæller, hvordan UgeskemaRevolutionen har givet plads til, at hun har lært nye sider af sine elever at kende. Det er let og enkelt at gå til, fortsætter hun, og det giver overskud i hverdagen. ■

Flere sprog i børnehaveklassen

Når man som tosproget barn møder op i børnehaveklassen, har man på mange måder de samme forudsætninger som ens etsprogede kammerater. Den eneste forskel er, at man har et andet modersmål end dansk.

Af Mette Ginman, lektor i dansk som andetsprog, Videreuddannelsen, Professionshøjskolen UCC
mmg@ucc.dk

Hvis barnet møder en skole, der interesserer sig for og dermed anerkender de sproglige kompetencer barnet møder op med og viser det aktivt i hverdagen, så vil barnet have bedre

mulighed for at lære, end hvis skolen ignorerer de flersproglige kompetencer.

At se et barn som en, der har kompetencer og kendskab til andre sprog, frem for at se det som en, der ikke er så god til dansk, gør en himmelråbende forskel for barnets trivsel og læringsmuligheder.

I denne artikel vil jeg give nogle forslag til, hvordan man kan inddrage børnenes flersproglige kompetencer i børnehaveklassens hverdag, samt opridsede hvad der ellers er vigtigt, for at sikre at flersprogede elever får den bedste skolestart med mest mulig læring.

Fra hverdagssprog til fagsprog

Et vigtigt princip i forhold til at give flersprogede elever succes er at tage udgangspunkt i klassens fælles oplevelser, fremfor at tage udgangspunkt i elevernes individuelle medbragte erfaringer. De fælles oplevelser (en tur, en film, en oplæsning, en leg...) gør at alle elever har mulighed for at deltage og opnå læring, og det gør det lettere at holde et sprogligt fokus. Det sproglige fokus er nyttigt for alle børn, men nødvendigt for de børn, der har dansk som andetsprog. Det handler om en konstant bevidsthed om, at man bygger elevernes sprog op fra deres talesprog/hverdagssprog til det mere skriftsproglige fagsprog.